

DEN NORSKE KIRKE
Kontrollutvalget

DEN NORSKE KIRKES KONTROLLUTVALGS MELDING TIL KIRKEMØTET

2024

Innhold

No table of contents entries found.

1. Innledning

Ordningen med et kontrollutvalg for Den norske kirke og regler for utvalget ble fastsatt av Kirkemøtet i 2016, og ble iverksatt fra Kirkemøtet 2017. Kontrollutvalget har etter reglene hatt funksjonsperiode fra første kirkemøte etter et kirkevalg til første kirkemøte etter neste kirkevalg, og har i inneværende periode bestått av Finn Huseby (leder), Liv Heidrun Heskestad (nestleder), Marit Hermstad, Gunn Karlsaune og Jan Olav Olsen. Varamedlemmer i rekkefølge er: Ann Kristin Langeland, Trond Rønning, Oda Henriette Bavda Mortensen, Tanja F. Nyjordet og Ellen Elisabeth Wisløff.

Reglene har fastslått at kontrollutvalget rapporterer til Kirkemøtet og er underlagt dets styrings- og instruksjonsmyndighet. Utvalget har på Kirkemøtets vegne skullet forestå løpende kontroll med Kirkerådets virksomhet, herunder kontrollere om Kirkemøtets vedtak blir fulgt opp etter deres innhold og forutsetninger. Kontrollen innebærer også å påse at Kirkerådet følger gjeldende regelverk, og at virksomheten er målrettet, effektiv og etisk forsvarlig, til beste for kirkens medlemmer. Utvalget har i samsvar med regelverket initiert forvaltningsrevisjoner, bl.a. med fokus på økonomiforvaltningen. Kontrollutvalget har også hatt ansvar knyttet til å se til at revisjonsarbeidet for rettssubjektet Den norske kirke følger gjeldende bestemmelser og standarder. Utvalget har årlig avlagt rapport til Kirkemøtet om sitt arbeid og om forvaltningsrevisjoner som er gjennomført.

Da Kirkemøtet i 2018 vedtok å innføre internrevisjon i rettssubjektet Den norske kirke, ble det vedtatt at kontrollordningene skulle gis en samlet evaluering etter 3 år, og det ble i 2023 gjennomført en ekstern evaluering. Evalueringen anbefalte en omlegging av kontrollsystemene, der et revisjonsutvalg under Kirkerådet gis ansvar for forvaltningsrevisjoner, mens arbeidet med å kontrollere at Kirkerådet følger opp Kirkemøtebeslutningene legges til en kirkemøte-komite. Kirkemøtet 2023 sluttet seg til forslagene, og vedtok i sak 12/23 i sammenheng med dette at reglene om kontrollutvalg oppheves fra Kirkemøtet 2024. Kontrollutvalgets arbeid avsluttes følgelig med denne meldingen.

2. Meldingens innhold

Kapittel 1 informerer om hvem som er medlemmer i kontrollutvalget og hva som har vært kontrollutvalgets mandat.

Kapittel 3 beskriver overordnet kontrollutvalgets arbeid siden Kirkemøtet i 2023 og fram til 6. mars 2024.

Kapittel 4 beskriver Kontrollutvalgets arbeid med å kontrollere at Kirkerådet følger opp Kirkemøtets vedtak etter deres innhold og forutsetninger.

Kapittel 5 beskriver Kontrollutvalgets arbeid med revisjon av rettssubjektet Den norske kirkes regnskaper.

Kapittel 6 omhandler forvaltningsrevisjon av lønn og skatt.

Kapittel 7 orienterer nærmere om to saksområder som kontrollutvalget har arbeidet med:

- kontrollutvalgets innspill til mandat og regler for en kirkemøtekomité's arbeid med kontrollspørsmål,
- kontrollutvalgets innspill til evaluering av kirkevalget i 2023.

Kapittel 8 rommer avsluttende kommentarer fra kontrollutvalget.

3. Generelt om kontrollutvalgets arbeid

Kontrollutvalget har siden forrige melding ble avgitt gjennomført fire møter, to høsten 2023 og to våren 2024. Kontrollutvalgets siste møte før Kirkemøtet er gjennomført 6. mars 2024. Sekretariatsfunksjonen har siden høsten 2022 vært ivaretatt av PwC gjennom Kirkerådets rammeavtale.

Kontrollutvalget har ønsket å bidra til en velfungerende internkontroll i rettssubjektet Den norske kirke. En velfungerende internkontroll styrker omverdenens tillit og kan bidra til effektiv og riktig bruk av ressursene som tildeles Den norske kirke.

Internrevisor har deltatt på alle møtene i kontrollutvalget og har vært en viktig samarbeidspartner for utvalget i arbeidet. Internrevisor har bidratt både med forvaltningsrevisjonene, med informasjon om internrevisjonens øvrige arbeid, og i kontrollen av hvordan Kirkerådet følger opp Kirkemøtets vedtak.

Kontrollutvalget får løpende Kirkerådets møtereferater fremlagt. I tillegg har leder for kontrollutvalget deltatt som observatør på Kirkerådets møter, noe som har lagt grunnlag for å etterspørre nærmere informasjon. Kirkerådets direktør har på utvalgets møter gitt grundig, løpende informasjon om status i arbeid med aktuelle saker.

Av saker som er behandlet i kontrollutvalget i perioden er det særlig relevant å trekke frem informasjon om oppfølging av forvaltningsrevisjonene, samt kontrollutvalgets innspill til arbeid med fremtidig mandat for kirkemøtekomite med ansvar for kontrollvirksomheten og kontrollutvalgets innspill til evaluering av kirkevalget. Utvalget har også påpekt at det må rettes oppmerksomhet mot habilitetsspørsmål i kirkens forvaltning.

Budsjettet for drift av kontrollutvalget var for 2023 kr 320.000 der det ikke var budsjettet for konsulentutgifter. Gjennom året har kontrollutvalget imidlertid blitt belastet med konsulentutgifter knyttet til evaluering av kontrollordningene i Den norske kirke og forvaltningsrevisjon av økonomiforvaltningen med henholdsvis kr 451.000 og kr 216.000. Driftskostnader for kontrollutvalget utgjorde kr 319.000. Kontrollutvalgets regnskap for 2023 beløper seg derfor samlet til kr 986.000.

4. Kontrollutvalgets kontroll av Kirkerådets oppfølging av Kirkemøtets vedtak

Etter Regler for Den norske kirkes kontrollutvalg § 2 har utvalget bl.a. følgende oppgave:

Kontrollutvalget skal på Kirkemøtets vegne forestå den løpende kontroll med Kirkerådets virksomhet – herunder kontrollere om Kirkemøtets vedtak blir fulgt opp etter deres innhold og forutsetninger.

Kontrollutvalget utfører denne oppgaven ved forskjellige kontrollaktiviteter, bl.a.:

- Ved at kontrollutvalgets leder deltar som observatør på Kirkerådets møter for å sikre best mulig innsikt i rådets arbeid.
- Ved at Kirkerådets protokoller og saksdokumenter framlegges som referatsaker for kontrollutvalget, og gjennomgås av kontrollutvalgets sekretariat og internrevisor

- Ved at Kirkerådets direktør gir løpende orienteringer om Kirkerådets arbeid ved kontrollutvalgsmøtene, og ved at Kirkerådets sekretariat utarbeider en orientering om hvordan Kirkemøtets vedtak er fulgt opp.
- Ved gjennomgang av stikkprøver knyttet til enkelte saker og etterfølgende rapport fra internrevisor om Kirkerådets oppfølging av vedtak fra Kirkemøtet 2023
- Behandling i Kontrollutvalgets møter av særskilte saker.

Resultatet av Kontrollutvalgets arbeid med å kontrollere om Kirkemøtets vedtak blir fulgt opp blir redegjort for i en egen rapport til Kirkemøtet som leses opp som en av de første sakene til Kirkemøtet.

Kontrollutvalgets konklusjon er at det ikke har gjort vesentlige funn som medfører kritikk av Kirkerådets gjennomføring av vedtakene fra Kirkemøtet 2023. Det henvises til rapporten for omtale av kontrollutvalgets vurderinger.

5. Kontrollutvalgets arbeid knyttet til regnskapsrevisjon (årsregnskap)

Det følger av Kirkeordningen § 30 at det er Kirkerådet som fastsetter regnskapet for rettssubjektet Den norske kirke. Det fremkommer av Økonomireglement for rettssubjektet Den norske kirke at Kirkerådet har ansvar for å utarbeide årsregnskap for hele rettssubjektet Den norske kirke, som skal være avsluttet og revidert senest 1. mars påfølgende år. Det fremgår av Regler for Den norske kirkes kontrollutvalg at «Kontrollutvalget skal se til at Den norske kirkes regnskaper blir revidert på en betryggende måte», at «Kontrollutvalget holder seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og ser til at dette følger gjeldende bestemmelser og standarder for revisjon» og at «Kontrollutvalget mottar kopi av revisors revisjonsberetning og avgir uttalelse om denne.»

Revisjonen foretas av revisjonsfirmaet Ernst og Young ved statsautorisert revisor Kjetil Andersen. Revisor har lagt fram revisjonsplan for kontrollutvalget, og det planlegges deltakelse fra revisor ved kontrollutvalgets behandling av årsregnskap inkludert foreløpig revisjonsberetning den 6. mars 2024.

Kontrollutvalget vil avvente endelig revisjonsberetning for å ha sikkerhet om hvorvidt revisjonen har anmerkninger til regnskapet eller andre forhold revisjonen er pålagt å etterprøve. Dersom revisor ikke har anmerkninger, vil Kontrollutvalget ta revisjonsberetningen til orientering uten øvrige bemerkninger til denne.

6. Gjennomført forvaltningsrevisjon av lønn og skatt

Innledning

Det er iverksatt forvaltningsrevisjon av lønn og skatt. Lønn og skatt for enkelte naturalytelser er gjennomgått i Kirkerådets sekretariat ved Felles økonomienhet (FØ), HR seksjonen (HR) og to bispedømmer.

Arbeidet med revisjonen er på tidspunktet for avleggelse av kontrollutvalgets melding ikke ferdigstilt.

7. Andre forhold

Innspill til arbeidet med mandat for kirkemøtekomite med ansvar for kontrollspørsmål

Kontrollutvalget viser til Kirkemøtet 2023, der det i sak KM 12/23 blant annet ble vedtatt:

«Kirkemøtet vil fra og med 2025 behandle en rapport fra Kirkerådet om oppfølging av Kirkemøtets vedtak. Saken legges til en fast komite på Kirkemøtet. Kirkemøtet ber om at Kirkerådet før neste Kirkemøte utarbeider forslag til mandat og regler for komiteens arbeid med kontrollspørsmål.»

Kontrollutvalget har tidligere uttalt seg bredt om forslagene fra evalueringsrapporten om kontrollordningene i kirken. Disse fremkommer i Kontrollutvalgets melding til Kirkemøtet 2023. Når det gjelder spørsmålet om mandat og regler for en kirkemøtekomites eventuelle arbeid med kontrollspørsmål, har kontrollutvalget gitt følgende tilleggs kommentar:

«Som det framgår av våre kommentarer av 14.3. og 11.5. 2023 har kontrollutvalget vært opptatt av at de endringer i kirkens kontrollregime som nå gjennomføres, skal styrke en hensiktsmessig kontrollvirksomhet. Kontrollutvalget har påpekt at det er viktig at kirken har kontrollordninger og et løpende kontrollarbeid. Det at en fast Kirkemøtekomite behandler Kirkerådets rapport om hvordan Kirkemøtets vedtak er fulgt opp, vil kunne øke Kirkemøtets oppmerksomhet på kontrollspørsmål og være et element i en slik styrking. Vi viser til en overordnet formulering i det nåværende mandatet for kontrollutvalgsordningen: «Kontrollutvalget skal på Kirkemøtets vegne forestå den løpende kontroll med Kirkerådets virksomhet – herunder kontrollere om Kirkemøtets vedtak blir fulgt opp etter deres innhold og forutsetninger.» Etter vårt syn bør det i mandatet fortsatt tydeliggjøres et ansvar for å forestå løpende kontroll med Kirkerådets virksomhet. En løpende kontroll vil kunne ivaretas av en Kirkemøtekomite.»

Innspill til evalueringsarbeid i etterkant av kirkevalget 2024

Etter kontrollutvalgets mandat skal utvalget på Kirkemøtets vegne forestå den løpende kontroll med Kirkerådets virksomhet. Tilrettelegging for og gjennomføring av kirkevalget er en stor og omfattende oppgave kirkerådet har hatt ansvar for. I møtene i kontrollutvalget etter kirkevalget har Kirkerådets direktør vist til at de skal gjennomføre en evaluering av kirkevalget til våren. Kontrollutvalget har drøftet spørsmål i tilknytning til kirkevalget i våre møter etter valget, i tilknytning til Kirkerådets muntlige orientering om aktuelle saker. Arbeidet med evaluering av kirkevalget går utover kontrollutvalgets funksjonsperiode, og kontrollutvalget ønsker derfor å gi noen innspill til evalueringsprosessen basert på de diskusjoner kontrollutvalget har hatt i møtene i etterkant av kirkevalget.

Det har i etterkant av valget vært en del diskusjon rundt valgdeltakelsen, som har gått ned siden forrige valg. Det har blant annet vært diskutert om valget var godt nok kjent for folk. I forlengelsen av dette har kontrollutvalget kommentert viktigheten av at folk ikke bare blir gjort kjent med at det er kirkevalg, men at de får god nok informasjon til for eksempel å kunne gi sin stemme til en av de alternative listene ved bispedømmevalget. Ved årets kirkevalg ble det ikke sendt ut fysiske valgkort og kontrollutvalget har diskutert betydningen av å få en henvendelse fra kirken med informasjon om valget med oppfordring om å delta. En slik henvendelse kan for eksempel være digital, med informasjon om hvordan stemme digitalt og fysisk, om listene og kandidatene, både til menighetsrådsvalg og bispedømmerådsvalg.

Et stort utviklingskritt er tatt ved innføring av digital forhåndsstemming. Her er det gjort et utviklingsarbeid som fortjener stor honnør, og det ligger til rette for å utvikle dette videre. Kontrollutvalget har kommentert at muligheten for fysisk valgdeltakelse fortsatt vil være viktig og at dette bør ivaretas i utviklingen videre. Kontrollutvalget viser til at flere har opplevd uryddighet i stemmelokalene og at man kan vurdere om det er behov for mer ensartede regler.

Kontrollutvalget ønsker å fremheve viktigheten av valgdeltakelse, og ønsker med våre innspill å fremheve noen forhold utvalget mener er viktig å vurdere i en kommende evalueringsprosess.

8. Avsluttende kommentarer fra kontrollutvalget

Som nevnt innledningsvis avsluttes kontrollutvalgets arbeid etter Kirkemøtet 2024. Kontrollutvalget vil takke for tilliten som er vist oss og oppgaven vi har hatt. Både kirke og samfunn er i utvikling, og stadig rettes oppmerksomhet mot saker og saksfelt der overraskende feil og mangler skaper problemer.

Kontrollutvalget vil fremheve viktigheten av gode kontrollordninger i kirken. Gode kontrollordninger er sentrale for å sikre tillit, og vil bidra til positiv utvikling av systemer og rutiner og til å redusere risiko for uønskede hendelser. Kontrollutvalget viser til at gjennomførte kontroller bidrar til økt kunnskap og bevissthet, til å rette opp feil, og til mulighet for å lære av avdekkede avvik og svakheter. Målet må være at en evner å fange opp de viktige sakene!

Kontrollutvalget ønsker Kirkemøtet lykke til med utvikling av nye kontrollrutiner! Vi vil med interesse følge med på videreutvikling av forhåpentlig stadig mer hensiktsmessige ordninger på dette feltet.

9. Kontrollutvalgets forslag til Kirkemøtets vedtak

Den norske kirkes kontrollutvalg anbefaler Kirkemøtet å treffe følgende vedtak:

1. Kirkemøtet tar meldingen fra kontrollutvalget til etterretning.